

Asia: VN/1031/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan lakia muutettavaksi vastaamaan EU:n valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, jotka koskevat uutta de minimis-asetusta. Esityksen tavoitteena on mahdollistaa kaasukäyttöisen paketti- ja kuorma-auton hankintatuen myöntäminen ilman kansallisia rajoituksia, jolloin tukea voisi saada yrityksen toimialasta ja ajoneuvon käyttötarkoituksesta riippumatta. Esityksessä esitetään myös kaasu- ja etanolikonversioiden muuntotukien palauttamista lakiin, mikä edesauttaisi liikenteen päästövähennysten saavuttamista. Suomen luonnonsuojeluliitto pitää ehdotettuja muutoksia perusteltuina. Lakimuutoksen ilmastohyödyt ovat kokonaisuudessaan heikot, mutta oikeudenmukaisuuden perspektiivistä ehdotus on tärkeä.

Liikenteellä on keskeinen rooli Suomen ilmastovelvoitteiden saavuttamisessa.

Liikenne on taakanjakosektorin suurin päästölähde Suomessa. Liikenteen päästöt vastaavat noin viidennestä Suomen kaikista kasvihuonekaasupäästöistä ja noin 40 prosenttia taakanjakosektorin päästöistä. Lähes kaikki kotimaan liikenteen päästöistä syntyvät tieliikenteessä. Kaikki liikenteen päästövähennyksiä edistävät toimet ovat siten ensisijaisen tärkeitä taakanjakosektorin ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta.

Suomi on sitoutunut puolittamaan liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi taakanjakosektorin päästövähennysvelvoite vuodelle 2030 on 50 %. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on sitouduttu jatkamaan arjen kustannuksia lisäämättömiä toimia liikenteen

päästöjen vähentämiseksi, kuten kaasu- ja sähköautolatausverkoston kehittämistä ja käyttövoimamuutoksen helpottamista erityisesti raskaassa liikenteessä. Hallitusohjelman mukaan edistetään kotimaisten vähäpäästöisten polttoaineiden kehittämistä, tuotantoa sekä lainsäädäntöä, joka lisää niiden käyttöä henkilöautoissa ja raskaassa liikenteessä. Esitysluonnos on siten linjassa hallitusohjelman kanssa.

Hankinta- ja muuntotuet edistävät irtautumista fossiilisista polttoaineista sekä tukevat oikeudenmukaista siirtymää.

Suomen luonnonsuojeluliitto kannattaa esityksessä ehdotettuja muutoksia kaasukäyttöisen paketti- ja kuorma-auton hankintatukeen. Kuten myös AFRY:n tuoreessa selvityksessä todetaan, hankintatuet kaasukäyttöisille raskaan liikenteen ajoneuvoille ovat toimiva keino kasvattaa biokaasun osuutta jakeluelvoitteessa sekä tukea biokaasun investointeja Suomessa (AFRY 2024: Selvitys hallitusohjelman uusiutuvien polttoaineiden jakeluelvoitetta koskevien kirjausten vaikutuksista sekä RED III-direktiivin kansallisesta toimeenpanosta).

Suomen luonnonsuojeluliitto kannattaa myös muuntotukien edistämistä osana liikenteen irtautumista fossiilisista polttoaineista ja oikeudenmukaista siirtymää. Liikenteen sähköistämisen lisäksi on tärkeää varmistaa muidenkin ympäristötavoitteiden mukaisten uusiutuvien käyttövoimien, erityisesti biokaasun, tukeminen. On myös huomionarvoista, että olemassaolevien kulkuneuvojen konvertoiminen on materiaalitehokkuuden näkökulmasta merkittävästi parempi vaihtoehto kuin uusien vähäpäästöisten kulkuneuvojen tuottaminen.

Eryteisesti biokaasulle on osoitettu useissa tutkimuksissa yhtä suuri päästövähennyspotentiaali liikenteessä kuin uusiutuvalla sähköllä kulkeville ajoneuvoille. Päästövähennys biokaasun käytöllä on 20-80 % biojätteestä tehtynä ja 72-202 % lietalannan kohdalla verrattuna vastaavaan bensiiniautoon (SYKE raportteja 1:2022, Paikalliset vaikutusmahdollisuudet henkilöautoliikenteen kasvihuonekaasupäästöihin)

HE:n luonnoksessa todetaan, että muuntotuella on ollut merkittävä vaikutus vastaajien päätökseen sekä mahdollisuuksiin tehdä konversio. Liikenne- ja viestintävirasto muuntotukia koskevan seurantatutkimuksen mukaan miltei 70 prosenttia kyselyyn vastanneista kertoo muuntotuen rohkaiseen tekemään konversion, jota ei olisi muutoin tehnyt tai teettänyt. Suomen Luonnonsuojeluliitto korostaa, että muuntotuet ovat myös oikeudenmukaisuuden näkökulmasta tärkeä ohjauskeino, sillä tukien avulla voidaan helpottaa myös sellaisten ihmisten ja kotitalouksien, joilla ei ole mahdollisuutta tai halua hankkia uutta autoa, siirtymistä pois fossiilisista polttoaineista ja näin välttää fossiilisten polttoaineiden käytön kasvavat kustannukset.

Jakeluelvoite ja päästövähennykset

Suomen luonnonsuojeluliitto yhtyy esitysluonnoksen huomioon siitä, että ehdotettujen lakimuutosten kokonaispäästövähennysvaikutuksia tarkastellessa tulee huomioida myös jakeluvelvoitteen vaikutus. Kuten luonnoksessa todetaan, bensiinin, dieselin ja maakaasun biopolttoaineiden sekoitevelvoitteen nykyiset säännöt johtavat tilanteeseen, jossa erillistankatulla biopolttoaineella, eli esimerkiksi korkeaseosetanolilla tai biokaasulla, ei saada järjestelmätasolla lisäisiä päästövähennyksiä.

Suomen luonnonsuojeluliitto kuitenkin toteaa, että vaikka biokaasu ja korkeaseosetanolin käyttö on lisätty jakeluvelvoitteeseen, ei biokaasun tai korkeaseosetanolin käyttö liikenteessä kasva ilman kaasun- ja etanolikäyttöisten ajoneuvojen kasvua. Näiden polttoaineiden käytöllä on mahdollista saavuttaa päästövähennyksiä, koska niiden tuotantokustannukset ovat usein alhaisemmat kuin muiden velvoitteen piiriin kuuluvien kehittyneiden nestemäisten biopolttoaineiden tai sähköpolttoaineiden tuotantokustannukset. Näin ollen biokaasun ja korkeaseosetanolin käytön lisääminen edistää liikenteen päästöjen vähentämistä.

Lakimuutoksen ilmastovaikutuksiin vaikuttaa myös se, käytetäänkö konvertoiduissa autoissa bio-vai maakaasua. Toimien vaikuttavuus paranee selvästi, jos oletetaan että liikenteessä käytetty kaasu on biokaasua. Kestävän biokaasun tuotantoa sekä käyttöönottoa tulisi laajemminkin edistää liikenteen päästövähennysten saavuttamiseksi.

Sundström Edda
Suomen luonnonsuojeluliitto ry - Ilmastoasiantuntija